

Nr 53.

Godkänd av första kammaren den 4 mars 1920.
Godkänd av andra kammaren den 4 mars 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående Sveriges anslutning till Nationernas förbund.

(Särskilda utskottets utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I en den 14 februari 1920 till riksdagen avlåten proposition, nr 90, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden samma dag, föreslagit riksdagen, att riksdagen må samtycka till att Eders Kungl. Maj:t avgiver förklaring, att Sverige ansluter sig till akten om nationernas förbund av den 28 juni 1919.

I samband med denna proposition har riksdagen till behandling förehaft sex i anledning av propositionen väckta motioner.

Det ämne, som i Eders Kungl. Maj:ts proposition avhandlas, är ett av de betydelsefullaste, som underställts den svenska riksdagen. Det hade utan tvivel varit önskligt, att en längre tidsfrist, än vad nu är fallet, varit medgiven för avgivande av svar på den till vårt land riktade inbjudan om inträde i nationernas förbund. Rikare tillfälle skulle under sådana förhållanden även givits för den stora allmänheten att tränga in i och bilda sig en mening om konsekvenserna av en anslutning till förbundet eller ett avböjande av den föreliggande inbjudan. Riksdagen har därför till en början undersökt möjligheten att erhålla ett uppskov med avgivande av den förklaring, som i propositionen avses, men funnit bestämda skäl tala mot ett försök i sådant syfte.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 14 saml. Nr 53.

Riksdagen vill i detta avseende erinra om det mottagande en sådan framställning från Schweiz — den enda av de inbjudna makterna, som ansett sig böra göra en dylik — rönt hos dem som haft att bestämma i frågan.

På Schweiz' anmälan, att förbundsrådet och förbunds församlingen principiellt uttalat sig för anslutning till nationernas förbund, men gjort detta beslut beroende av en blivande folkomröstning, vilken angavs icke kunna äga rum inom den för inbjudna stater stadgade fristen av två månader, och vilken enligt förbunds församlingens beslut ej skulle hållas, förrän samtliga de fem huvudmakterna — alltså även Förenta staterna — efter ratifikation av fredstraktaten inträtt i förbundet, avgav nämligen fredskonferensens högsta råd det svar, att ifrågavarande anmälan icke kunde gälla såsom en förklaring om anslutning. Det påpekades, att en sådan förklaring enligt förbundsakten måste göras utan förbehåll inom loppet av två månader efter aktens ikraftträdande, och att detta ikraftträdande icke vore beroende av samtliga fem huvudmaktens ratifikation, utan skulle enligt traktaten äga rum, så snart tre av dessa huvudmakter jämte Tyskland deponerat sina ratifikationer. En förklaring om anslutning, som måste underställas resultatet av en senare, efter fristens utlöpande företagen folkomröstning, kunde icke anses giltig.

Med anledning av detta svar gjordes av schweiziska förbundsrådet en förnyad framställning den 14 januari 1920 av innehåll, som i propositionen (sid. 24) omförmäles. Denna framställning blev behandlad av det då konstituerade nationernas förbunds råd. Enligt numera ingången underrättelse har rådet den 13 februari 1920 avgivit ett svar, varav följande här må anföras:

»Vad angår den anmälan om inträde, som schweiziska regeringen har att avgiva, hyser nationernas förbunds råd, i betraktande av schweiziska edsförbundets alldeles säregna författning, den mening, att en anmälan, grundad på nationalförsamlingens beslut och avgiven inom en tidrymd av två månader räknat från den 10 januari 1920, dagen för förbundsaktens ikraftträdande, skall av förbundets övriga medlemmar kunna godtagas såsom den förklaring, som enligt art. 1 kräves för tillträde såsom ursprunglig medlem, under betingelse att bekräftelse å denna förklaring genom det schweiziska folket och de schweiziska kantonerna gives med kortast möjliga uppskov.»

Såsom av detta svar framgår, har nationernas förbunds råd numera visserligen sätillvida tillmötesgått den schweiziska regeringens framställning, att det förklarar sig anse en anmälan, grundad på nationalförsamlingens beslut och avgiven inom tvåmånadersfristen, kunna godtagas av

förbundets övriga medlemmar under betingelse, att en bekräftande folkomröstning med kortast möjliga uppskov företoges. Men denna förklaring har tydligen gjorts under förutsättning, att Schweiz frånginge sin ursprungliga ståndpunkt, att därförinnan alla fem huvudmakterna skulle ha ratificerat fredstraktaten — underrättelse har numera ingått, att schweiziska förbundsrådet föreslagit representationen att fränfalla sagda villkor — och under uttryckligt betonande såsom ensamt avgörande skäl av »schweiziska edsförbundets alldeles säregna författning». För övrigt bör här framhållas, att av själva ordalagen framgår, att rådet endast givit uttryck för sin uppfattning, men icke därigenom givit någon förbundets medlemmar bindande förklaring.

Det är tydligt, att för Sveriges vidkommande ej kan åberopas något i författningen grundat skäl, jämförligt med det som för Schweiz' del kunnat anföras. Då härtill kommer, att Schweiz' framställning om en förlängd tidsfrist, för så vitt den grundats på andra skäl, särskilt det i en i första kammaren väckt motion, nr 219, åberopade, att förbundet icke kan anses vara färdigbildat före Förenta staternas inträde, bestämt tillbakavisats, har ingen utsikt syns förefinnas, att Sverige skulle kunna vinna framgång för anspråk på en sådan undantagsställning, som i någon mån blivit Schweiz, på grund av dess speciella författningsförhållanden, medgiven. Därest samtliga eller ett flertal av de makter, som inbjudits att biträda nationernas förbund, enat sig om att göra en framställning om förlängd tidsfrist för avgivande av svar å nämnda inbjudan, skulle förhållandet måhända varit ett annat. Men att Sverige ensamt nu skulle taga ett sådant steg utan att för sin framställning kunna åberopa särskilda grunder, har riksdagen icke funnit sig kunna tillstyrka. Då ett avböjande svar från rådet med visshet kan förutses, skulle en dylik framställning efter riksdagens mening ingalunda vara ägnad att främja Sveriges intressen.

I likhet med Eders Kungl. Maj:t har riksdagen ej kunnat undgå att fästa uppmärksamheten vid de betänkligheter, vartill förbundsakten i dess nuvarande form ger anledning. Dessa betänkligheter, som redan av Sveriges delegerade under fredskonferensen i Paris till densamma framförts och sedermera i ett av de delegerade avgivet utlåtande närmare utvecklats, hava i Eders Kungl. Maj:ts proposition utförligt behandlats. Även i den offentliga diskussionen, i vårt land såväl som i främmande länder, har som bekant ett stort antal anmärkningar framkommit såväl mot den konkreta gestaltning, som förbundet erhållit, som mot särskilda bestämmelser i förbundsakten. Vid granskning av de anmärkningar, som

härutinnan ur skilda synpunkter framställts, vill riksdagen hålla sig till vissa punkter, vilka kunna betraktas som särskilt betydelsefulla och kring vilka diskussionen företrädesvis rört sig.

Den förbundet vidlådande brist, som kanske allra först tilldrar sig uppmärksamheten, sammanhänger på det närmaste med omständigheterna vid dess tillkomst. Dessa hava medfört att grundtanken för ett nationernas förbund att utgöra en alla civiliserade stater omfattande organisation för fredens bevarande icke från början blivit förverkligad, i det att åtskilliga länder tillsvidare komma att stå utanför. Tydligt är att så länge detta förhållande fortfar, kan förbundet endast på ganska ofullkomligt sätt fylla sin stora uppgift att verka till förekommande av krig och för vänskapligt närmande folken emellan. Särskilt ägnat att väcka betänklighet är, att Nordamerikas förenta stater, som genom sin president så synnerligen verksamt deltagit vid förbundets grundläggning, ännu icke fattat beslut om sin anslutning, då det torde vara en väsentlig förutsättning för att förbundet skall erhålla den universella karaktär, som tillämnats detsamma, att nämnda makt tar plats bland dess medlemmar.

Detta förhållande är för visso beklagligt och kan giva förbundet sken av att icke äga den universella syftning, som är dess bärande grundtanke. Härtill bidrager jämväl den omständigheten att, till följd av den förhandlingsordning som kommit till användning, de numera inbjudna staterna icke satts i tillfälle att vid grundandet medverka. Såsom redan anmärkts, har därjämte den politiska situationen vid förbundets bildande haft till följd, att åtskilliga europeiska stater, och bland dessa flera oss geografiskt nära liggande, icke beretts tillfälle att från början ansluta sig. Grundad anledning torde emellertid förefinnas att antaga, att detta tillstånd, åtminstone vad angår vissa av de utanför stående länderna, icke skall bliva alltför långvarigt. Sedan den förbittrade stämning, som kriget helt naturligt skapat, så småningom givit vika, och de demokratiska strävandena, som synas allt mer och mer vinna mark i alla länder, utövat sin gynnsamma inverkan, torde man hava rätt att hoppas på en ganska snar utveckling av förbundet i här angiven riktning. Det ligger i förbundets idé, att det bör omfatta alla civiliserade stater, och det kommer utan tvivel att framstå som en plikt för dess medlemmar att arbeta härför. Särskilt för de mindre staterna blir detta en bland de närmaste och naturligaste uppgifterna.

Gent emot dem, som på grund av förbundsaktens sammanhang med fredsfördraget i nationernas förbund endast vilja se ett segrarnes förbund, må för övrigt påpekas, att de segrande stormakterna, för att åt

sig trygga ett avgörande inflytande i världen, icke skulle ha behöft upp-
rätta någon sådan institution som denna. Då de i alla fall tagit detta
steg, ha de otvivelaktigt därmed haft ett annat syfte. Allt tyder
på att de därmed verkligen under det omedelbara intrycket av världs-
krigets olyckor och lidanden åsyftat att lägga grunden till en organisa-
tion, som skulle för framtiden förekomma ett upprepanande av sådana
olyckor.

En annan anmärkning mot den föreliggande förbundsakten av myc-
ket avsevärd betydelse för de mindre staterna är vidare den dominerande
ställning inom förbundet stormakterna erhållit. I förbundsakten är icke
fixerat, huru ofta förbunds församlingen, i vilken varje förbundsmedlem
har en röst, skall sammankallas, och bestämmelserna rörande dess upp-
gifter och kompetens i förhållande till förbundsrådet äro delvis svävande
och ofullkomliga. Till följd härav synes rådet, bestående av representan-
ter för 5 stormakter och 4 andra stater, utsedda av församlingen, komma
att, åtminstone tillsvidare, inom förbundet intaga en synnerligen för-
härskande ställning. Det är naturligt, att detta förhållande, särskilt med
hänsyn till att de mindre staterna icke var för sig kunna påräkna en stadig-
varande representation i rådet, måste hos dessa väcka betänkligheter. Man
torde emellertid, såsom av de ovannämnda svenska delegerade framhållits, få
medgiva, att då bördan av verkställighetsåtgärder, som kunna bliva av nöden
för förbundets räkning, till allra största delen måste falla på stormakterna,
dessa icke utan fog böra hava sig tillförsäkrad en särskilt stark ställning
inom det förbundsorgan, som har att handlägga frågor om dylika åtgär-
der. Denna ordning betecknar i alla fall, såsom de delegerade påpekat,
ett stort framsteg i förhållande till den hittillsvarande, då stormakterna
plägat förbehålla sig själva avgörandet av politiska tvister med tillkal-
lande allenast av de mindre makter som tvisten direkt berört.

Det bör slutligen här framhållas, att ovanberörda missförhållande
i någon mån även mildras därav, att för beslut i rådet fordras enhällig-
het, vilket i många fall måste vara till fördel för de mindre staterna.

Den brist på tydlighet och fullständighet, varav akten i åtskilliga
punkter lider, blir av särskild betydelse, då det gäller de för frågan om
Sveriges anslutning viktigaste delarna av förbundsakten, nämligen artik-
larna 10—17, som innehålla de regler, akten uppställer för förbundets
verksamhet till fredens bevarande. Aktens bestämmelser i dessa punkter
ha också blivit föremål för olika tolkning. I dessa för vårt land så
betydelsefulla punkter har i Eders Kungl. Maj:ts proposition gjorts en
utförlig sammanfattning av de förpliktelser akten, så vitt oss angår, kan

äga, och riksdagen finner sig för sin del böra giva sin anslutning till denna tolkning.

Vad särskilt beträffar den viktiga art. 16 ha visserligen i den offentliga diskussionen tvivelsmål uttalats, huruvida icke en längre gående förpliktelse i fråga om militär sanktion innebures i förbundsakten, än i propositionen gjorts gällande. I detta avseende vill riksdagen — under erinran om, att den tolkning av ovannämnda såväl som övriga här avhandlade artiklars innebörd, som departementschefen i propositionen givit, till fullo överensstämmer med det resultat, vartill de norska och danska regeringarna i detta avseende kommit, samt att även den nederländska regeringen i sin proposition till generalstaterna om inträde i nationernas förbund i det hela ställer sig på samma ståndpunkt — påpeka, att vilken sanktion, bibehåller varje förbundsmedlem sin rätt att pröva, om den finner sig böra deltaga i en sådan sanktion eller icke, i och genom det stadgande i art. 4, att envar i rådet icke representerad stat äger säte och stämma därstädes vid behandling av fråga, som speciellt berör denna stats intressen; och enligt art. 5 måste ett beslut av rådet i dylik fråga för att få bindande kraft vara enhälligt.

Mot förbundsaktens stadganden måste — såsom även departementschefen i propositionen påpekat — vidare anmärkas, att bestämmelsen i art. 8, som reglerar den viktiga frågan om rustningarnas begränsning, är alltför obestämd för att kunna tjäna till verklig ledning för en genomgripande minskning av rustningarna. Den åsikt har till och med uttalats, att en anslutning till förbundet skulle, långt ifrån att vara ägnad att åstadkomma en minskning i militärbördorna, snarare kräva en ökning av hittillsvarande försvarsanordningar. Uppenbart är emellertid, att artikeln uttryckligen avser en *begränsning* av rustningarna, vadan tydligen icke kan ifrågakomma någon på själva akten grundad anmodan att stärka de militära försvarsanstalterna. Visserligen torde mycket bero på de principer, enligt vilka rådet kommer att utarbeta de i art. 8 omförmälda planer till en dylik begränsnings genomförande, men det torde dock, såsom departementschefen anført, böra anses, att när artikeln förutsätter, att varje stat skall önska upprätthålla försvarsanstalter till »det minimum som är förenligt med den nationella säkerheten och med genomförandet av internationella förpliktelser förmedelst en samfällid aktion», så står det även enligt denna förutsättning den enskilda staten fullkomligt fritt att för sin del betrakta det minimum, som den finner sig behöva för sin nationella säkerhet såsom tillfyllest även för eventuella bidrag till en förbundsaktion. Det slutliga målet är i alla händelser — såsom det med klara ord utsagts av bland andra den

förre amerikanske statssekreteraren Lansing — att nå fram till ett tillstånd, som kan betecknas såsom allmän avrustning.

Slutligen kan riksdagen icke underlåta att uttala ett beklagande, att organiserandet av en fast internationell domstol icke kunnat komma till stånd i samband med själva förbundsakten, utan ställts på framtiden, samt att i akten ej intagits bestämmelser om obligatorisk skiljedom i alla rättstvister, utan i viss mån överlämnats åt förbundsmedlemmarna själva att avgöra, huruvida en tvist ägnar sig för skiljedom eller ej. Ett införande av en dylik bestämmelse och inrättandet av en fast domstol är en sak av den högsta vikt för främjandet av förbundets fredsbevarande syften. Emellertid har ju Sverige liksom övriga skandinaviska stater efter gemensamma överläggningar redan före förbundets konstituerande framställt och sedermera till förbundets sekretariat inlämnat förslag till förbättringar av förbundets organisation i detta avseende, och ett samarbete äger för närvarande rum i Haag mellan sakkunniga från de skandinaviska länderna samt Schweiz och Nederländerna i liknande syfte. Det är att hoppas att detta samarbete skall giva till resultat ett gemensamt förslag i ämnet, som kan påskynda en dylik domstols upprättande.

De betänkligheter, vartill förbundsfördraget ger anledning och varåt riksdagen sålunda, i anslutning till vad i Eders Kungl. Maj:ts proposition redan framhållits, för sin del velat ge uttryck, framställa sig som naturliga utgångspunkter för önskemål, vilkas snara realiserande i väsentlig mån torde kunna betraktas som förutsättning för, att nationernas förbund på ett tillfredsställande sätt skall kunna motsvara sin stora uppgift. Riksdagen påminner därom, att före förbundsfördragets slutgiltiga fastställande åtskilliga erinringar framfördes från svenskt och annat neutralt håll, och att på grund härav vissa ändringar i det ursprungliga förslaget antogos, vilka innebära förbättringar. Det syfte, som med dessa erinringars framförande avsågs, kunde dock i flere viktiga hänseenden då icke uppnås. De svenska delegerade i Paris hava i sitt, i propositionen refererade yttrande, sammanfattat de huvudanmärkingar som ej vunnit beaktande, och riksdagen vill, i anslutning till vad i detta yttrande och i propositionen i övrigt härom blivit anfört som sin mening uttala, att uppfyllandet av de önskemål, som innefattas i berörda anmärkingar, allt framgent bör från svensk sida med all kraft eftersträvas.

Bland dessa önskemål, som riksdagen redan i det föregående haft tillfälle att närmare beröra, må här som de viktigaste framhävas:

upptagande så snart sig göra låter av de icke inbjudna staterna i förbundet;

åstadkommandet av en mera tillfredsställande ordning för de mindre staternas representation i förbundets råd;

ett bestämdare reglerande av delegeradeförsamlingens sammanträden och uppgifter samt av förbundsorganens inbördes kompetens;

organiserandet, så snart sig göra låter, av den fasta internationella domstol, som i förbundsakten omtalas, samt ett bättre preciserande och vidare utvecklande av det i densamma föreskrivna medlings- och skiljedomsförfarandet;

samt sist, men icke minst, att det arbete för en universell och effektiv begränsning av de nationella rustningarna, som i förbundsaktens art. 8 utlovas, utan dröjsmål igångsättes och med verklig kraft bedrivs.

Riksdagen uttalar den förvisning, att om Sverige inträder i förbundet, vårt lands regering skall oavlåtligt hava sin uppmärksamhet inriktad på att begagna de möjligheter, som erbjuda sig att verka för förbundets utveckling efter dessa allmänna riktlinjer.

Den förändring i Sveriges sedan långliga tider intagna ställning såsom principiellt neutral stat, som en anslutning till förbundet i viss mån kan sägas medföra, har i diskussionen anförts såsom ett viktigt moment, ägnat att resa tvivel om tillrädligheten av ett sådant steg. Fördragets bestämmelser i art. 16—17 angående deltagande i ekonomisk aktion och tillåtande av passage av trupper medföra i vissa angivna fall för medlemmarna förpliktelser, som måste medgivas icke vara förenliga med upprätthållande av fullständig neutralitet, sådant detta begrepp hittills uppfattats. Utöver dessa i nämnda stadganden noga fixerade fall har emellertid förbundsmedlem icke skyldighet att medverka i ekonomiska avspärrningsåtgärder eller medgiva genombåg för militära styrkor. Om alltså deltagande i ekonomisk aktion och tillåtande av passage av trupper under vissa förhållanden kan bli en ofrånkomlig skyldighet, och om också deltagande i militär aktion enligt art. 16 genom händelsernas tvång någon gång icke skulle kunna undvikas, bör å andra sidan framhållas, att hela den komplex av förberedande åtgärder, som förbundsakten föreskriver till tvisters biläggande, måste anses utgöra en betryggande borgen för att det alldeles övervägande antalet dylika konflikter skall kunna fredligt avvecklas. Detta måste innebära en avgjord förminskning av de risker för krigiska förvecklingar, som hittills ständigt svävat som ett hot även över länder, vilka såsom Sverige föra en bestämd freds- och neutralitetspolitik.

Det förtjänar i detta sammanhang framhävas, att det icke är översensstämmande med rätta förhållandet, då, såsom ofta skett, det påståendet göres, att förbundsakten alldeles upphäver neutraliteten i hittills antagen mening. Detta gäller väl ifråga om krig, som enligt akten äro otillåtna, d. v. s. sådana angrepp, som igångsatts i strid mot de här antagna reglerna för förfarandet vid uppkommen konflikt. Men i andra fall kommer rätten till neutralitet även i framtiden att gälla på samma sätt som hittills.

Bedömandet av de konsekvenser, som ifråga om neutralitetens bevarande uppstå genom inträde i nationernas förbund beror emellertid ytterst på ett samtidigt avvägande av de möjligheter till upprätthållande av neutralitet i hittillsvarande mening, som kunna förefinnas för en stat som nu ställer sig utanför. Den handlingsfrihet, som i verkligheten tillkommer en stat utom förbundet, bör icke överskattas. Då förbundsmedlemmarna äro förpliktade att hindra samfärdsel mellan en dylik stat utom förbundet och den, mot vilken en igångsatt förbundsaktion är riktad, torde möjligheten att upprätthålla de en neutral stat tillkommande rättigheter vara ytterst ringa, om ens någon. Såsom Sveriges förut nämnda delegerade framhållit, måste därför en utanför förbundet stående stat i Sveriges ställning i händelse av förbundsaktion hava att räkna med svårigheter i fråga om handlingsfrihetens bevarande, som äro lika stora om icke större än de, som härflyta ur de med ett medlemskap av förbundet följande förpliktelserna.

Vad beträffar de praktiskt-politiska följderna av ett eventuellt avståndstagande från förbundet, anser sig riksdagen jämväl i likhet med delegerade böra betona, att dessa av allt att döma skulle bliva synnerligen allvarliga. Med den skeva ställning Sverige under sådana förhållanden komme att intaga till de makter, som ingått i förbundet, skulle vårt lands utsikter att verksamt främja sina intressen i den internationella sammanlevnaden väsentligen förminska. Då vi ha att räkna med att alla övriga inbjudna makter komma att ingå i förbundet, skulle Sverige i händelse av ett avböjande komma att stå isolerat. Enligt ingångna underrättelser stå folkrepresentationerna i våra grannländer Danmark och Norge, med vilka Sverige under de senare åren inlett en betydelsefull samverkan, beredda att lämna sitt bifall till de danska och norska regeringarnas framställningar om anslutning till förbundet. Vilka följder ett motsatt steg från Sveriges sida skulle medföra för denna samverkan i fortsättningen är lätt att inse och behöver här ej närmare utvecklas.

Från en mera allmän synpunkt betraktat måste man visserligen göra sig förtrogen med den tanken, att, såsom förut påpekats, en anslutning till förbundet någon gång kan för landet komma att medföra situatio-

ner, där vissa risker föreligga. Men å andra sidan bör ej förglömmas, att landet i en isolerad ställning icke kan påräkna det stöd och bistånd från en över starka maktmedel förfogande sammanslutning, varav det under vissa politiska situationer kan komma i trängande behov. En jämförelse, som tar sikte på det läge, som för Sverige skulle följa genom ett inträde i förbundet, och det läge, vari vårt land skulle komma, om det stannar utanför, ger alltså enligt riksdagens bestämda uppfattning avgjort till resultat, att ett avböjande från svensk sida skulle medföra vida större olägenheter och risker än en anslutning. En vägran av Sverige att mottaga den till oss framförda inbjudan skulle därför icke vara förenlig med våra verkliga intressen.

Men om vid ett noggrannt överbäggande av de fördelar och nackdelar, som kunna tänkas uppstå som en följd av Sveriges anslutning till nationernas förbund, de praktiskt-politiska skälen måste anses tala för anslutning, tillkomma principiella synpunkter, som för ett slutligt bedömande av hela frågan äga den största betydelse.

De bristfälligheter, som vidlåda förbundet, de önskemål för dess fullkomnande, som i olika avseenden kunna framhållas och som riksdagen för sin del i det föregående betonat, få ej bortskymma den mäktiga och löftesrika tanke, som bär upp detsamma. Det kan ej bestridas, att förbundsfördraget, med de ledande grundsatser det innehåller, betecknar ett ofantligt betydelsefullt steg framåt till grundläggande av ett mellanfolkligt rättstillstånd. Inrättandet av nya internationella organ — riksdagen erinrar om att Sverige redan givit sin anslutning till den internationella organisation för arbetarskydd, som Washingtonkonferensen i enlighet med förbundsakten begynt uppbygga — det uttryckliga erkännandet av principerna om rustningarnas begränsning och mellanstatliga avtals offentliggörande, den bestämda förpliktelsen för förbundets medlemmar att alltid göra de allvarligaste försök till fredlig lösning av uppkommande tvister, innan vapnen tillgripas, fastställandet av garantier för dessa förpliktelsers iakttagande, proklamerandet av vittgående humana och socialpolitiska internationella uppgifter — allt detta utgör viktiga moment, som innebära rika utvecklingsmöjligheter för den nya organisationsform som skapats. Denna har utgestaltats ur världskrigets ohyggliga erfarenheter, och den framträder som ett första allvarligt försök att ersätta det hittillsvarande anarkiska förhållandet staterna emellan med en mellanstatlig rättsordning till förebyggande av nya krig. Skall förbundet komma att verka på ett sätt, som överensstämmer med förbundsaktens anda, skola dess utvecklingsmöjligheter på bästa sätt kunna tillvaratagas, då är det emellertid en väsentlig förutsättning, att det vinner anslutning av alla

stater, som vilja bidra till främjande av dess höga mål, världsfredens bevarande. Endast därigenom kan ett internationellt rättsmedvetande, en samlad världsoption växa fram och vinna stadga som det verkligt bärande underlaget för förbundets verksamhet.

Enligt riksdagens åsikt bör Sverige ej saknas bland de kulturfolk, vilka inträda som medlemmar i förbundet till samfällt arbete för upprätthållandet av dess principer. Det steg Sverige härigenom tager innebär visserligen ett åtagande av i viss mån vidgade förpliktelser. Men skola de nya rättstankar, som genomgå förbundsakten, verkligen göra sig gällande, kan det ej ske utan att vårt land nödgas redan i förväg underkasta sig skyldigheter, till vilka det enligt sakernas förutvarande ordning ägt att efter prövning i varje särskilt fall taga ställning. Detta är en nödvändig följd av det nya betraktelsesätt, som ser tillvaratagandet av de nationella intressena i det närmaste samband med uppkomsten och beståndet av en internationell rättsordning. För Sverige, som med sina mer än hundraåriga fredstraditioner hängivet deltagit i arbetet för den mellanfolkliga rättsutvecklingen, framstår det nu som en historisk uppgift att på det sätt som den nya tiden kräver och efter måttet av dess krafter medverka vid uppbyggandet av den rättsorganisation, som nationernas förbund avser att förverkliga.

Riksdagen får sålunda tillkännagiva att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, samtycker till att Eders Kungl. Maj:t avgiver förklaring att Sverige ansluter sig till akten om nationernas förbund av den 28 juni 1919.

Stockholm den 4 mars 1920.

Med undersätlig vördnad.
